

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/27/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122202108
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8122202108.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Anny Kovalovej, PhD. v právnej veci žalobkyne: G. G., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v D., na ul. A. č. XX, právne zastúpenej JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, so sídlom v Prešove, na ul. Jesennej č. 8, proti žalovanému: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., so sídlom v Košiciach, na ul. Komenského č. 50, IČO: 36 570 460, právne zastúpenému: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Peter Kerecman spoločnosť s ručením obmedzeným, so sídlom v Košiciach, na ul. Rázusovej č. 1, IČO: 36 588 725, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 9.851,47 eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 26.01.2023 č.k. 9C 14/2022-217, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie úrokov z omeškania za deň 26.02.2022.

Žalobkyni sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 9.851,47 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 27.02.2022 do zaplatenia. Žalobu v časti zaplatenia úrokov z omeškania za deň 26.02.2022 zamietol. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že výsledkom civilného sporového konania je meritórne rozhodnutie, ktoré autoritatívnym spôsobom upraví práva a povinnosti sporových strán, poskytne odpoveď na žalobný návrh žalobcu, čím v konečnom dôsledku poskytne ochranu právam a právom chráneným záujmom, ktoré sú predmetom sporu. Predpokladom meritórneho ukončenia sporového konania je vybudovanie skutkového a právneho základu konečného rozhodnutia. Štandardne tento tzv. dvojjáklad súdneho rozhodnutia získava súd v štádiu dokazovania a subsumovania zistených skutočností pod zodpovedajúcu právnu normu, a následne ho pretaví do výroku a odôvodnenia rozhodnutia. Zároveň sú však všetky tieto atribúty spájané s požiadavkou na rýchlosť získania konečného súdneho rozhodnutia. Zjednodušene možno uzavrieť, že účelom civilného sporového konania má byť poskytnutie takzvanej „rýchlej spravodlivosti“, ktorej dosiahnutie podporuje okrem iného aj inštitút sudcovskej koncentrácie konania.

3. Právo na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov je ústavným právom každého, pričom rýchlosť a efektívnosť každého civilného procesu závisí predovšetkým od konkrétnej veci predloženej súdu na prejednanie a rozhodnutie, na ktoré má zásadný vplyv spravidla zložitosti veci, kvalitatívna úroveň relevantnej právnej úpravy, ako aj úroveň procesnej disciplíny účastníkov konania.

4. Usudzujúc zo základných princípov sporového konania, akými sú dispozičný princíp, princíp prejednávacieho, koncentračný princíp, princíp arbitrárneho poriadku, formálnej pravdy, princíp procesnej ekonomie a pod., je potrebné uviesť, že v sporovom konaní nie je snahou a ani úlohou súdu zisťovať skutočnú pravdu. Zodpovednosť za výsledok sporu je na pleciach sporových strán, ktoré majú v spore preukázať vysokú mieru procesnej aktivity a svoje skutkové tvrdenia dokázať. Medzi posudzované kritéria procesnej aktivity strán sporu patrí najmä časové kritérium, a to včasnosť, ktorú posudzuje podľa vlastnej úvahy súd v súlade s princípom arbitrárneho poriadku.

5. Pre pochopenie sudcovskej koncentrácie konania je nevyhnutné definovať, na ktoré procesné úkony strán sporu sa táto procesná preklúzia práva vzťahuje. Prejednacím princípom, ktorý je ťažiskovým princípom v sporovom procese, znamená, že súd buduje skutkový základ konečného rozhodnutia vo veci z úkonov, ktoré plynú z procesnej aktivity strán sporu. Limitom uplatňovania prejednaciegho princípu je koncentrácia konania, a to jednak zákonná, ktorá v praxi nespôsobuje problémy, nakoľko sa aktivuje vyhlásením uznesenia o skončení dokazovania, budovanie skutkového základu meritórneho rozhodnutia je však limitované najmä z pohľadu uplatňovania sudcovskej koncentrácie konania, kedy procesné úkony strán sporu je nevyhnutné realizovať čo najskôr, nakoľko ponechanie si dôležitých skutkových tvrdení a dôkazných návrhov na neskoršie štádium konania môže v konečnom dôsledku súd diskvalifikovať neprihliadnutím na ne.

6. Fundamentálnymi povinnosťami sporových strán v konaní sú povinnosť tvrdiť skutočnosti relevantné pre posúdenie prípadu a svedčiacie v prospech tejto strany a súčasne povinnosť strany pravdivosť týchto svojich tvrdení pred súdom dokázať zákonnými prostriedkami. Kritériom pri posudzovaní použiteľnosti uplatnených prostriedkov procesnej obrany a procesného útoku v sporovej veci zo strany súdu je ich relevantnosť pre prejednanú vec, ako aj včasnosť ich uplatnenia. Sudcovská koncentrácia konania predstavuje procesnú preklúziu práva; ide o vyjadrenie tzv. vhodnej koncentrácie, teda takej, ktorá je v zmysle normatívnej právnej úpravy v diskrečnej právomoci súdu. Účelom sudcovskej koncentrácie konania je spor zrýchliť, zefektívniť, zabrániť tomu, aby strany predkladali skutkové tvrdenia alebo návrhy na vykonanie dôkazov oneskorene, čo by predlžovalo celkový proces z dôvodu potreby odročenia pojednávania. Uvedené potvrdzuje aj Najvyšší súd (3Obdo/43/2018), keď v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza, že účelom sudcovskej koncentrácie konania bolo zabezpečiť rýchlosť a hospodárnosť súdneho konania a zamedziť tak špekulatívnemu postupu strán (napr. v podobe oneskorene predkladaných vyjadrení obsahujúcich nové skutkové tvrdenia alebo nové návrhy na vykonanie dokazovania, ktoré bolo možné predložiť v skoršom štádiu konania) smerujúcemu k zbytočnému predlžovaniu konania (a k vzniku prietáhov v konaní), a zabezpečiť tak, aby poskytnutie súdnej ochrany bolo rýchle a účinné.

7. Východiskovým kritériom posudzovania účinnosti, či neúčinnosti prostriedkov procesnej obrany a procesného útoku strán v spore, a to či už v písomnej forme alebo v podobe ústneho prednesu, je pre súd včasnosť ich uplatnenia. Ide o časové hľadisko, ktoré súd posudzuje s ohľadom na princíp hospodárnosti konania. Spravidla súd neprizná účinky v konaní úkonom, ktoré strana urobila oneskorene a súčasne je splnená podmienka, že takýto úkon mohla urobiť už v skoršom procesnom úkone, ak by konala s náležitou starostlivosťou, rýchlo a hospodárne.

8. Z ustanovenia § 151 C.s.p. vyplýva, že stranu sporu zaťažuje procesné bremeno popretia skutkových tvrdení protistrany. Na popretie skutkových tvrdení sa kladú určité kvalitatívne nároky. Za podmienok uvedených v § 151 ods. 2 C.s.p. musí totiž popierajúca strana uviesť vlastné tvrdenia. Pre kvalitu popretia skutkových tvrdení platia rovnaké požiadavky ako pre predkladanie skutkových tvrdení (§ 150 ods. 1 C.s.p.). Rovnako ako skutkové tvrdenia, aj popretie skutkových tvrdení musí byť substancované. Ak strana sporu neunesie bremeno popretia skutkových tvrdení protistrany, nastupuje ako procesný následok uplatnenie domnienky, že skutkové tvrdenia protistrany sú nesporné. Popretie skutkových tvrdení protistrany musí byť výslovné. Nepostačuje všeobecné vyhlásenie (napr. o tom, že žaloba je úplne nedôvodná), z ktorého by bolo možné vyvodiť iba konkludentný nesúhlas strany so skutkovým stavom tvrdeným protistranou.

9. V prejednáwanej veci žaloba bola na súde elektronicky podaná dňa 25.02.2022. Žalovanému bola doručená dňa 15.03.2022 na vyjadrenie v lehote 15 dní. Vyjadrenie žalovaného došlo súdu dňa 29.03.2022. Vyjadrenie žalovaného bolo doručené právnenmu zástupcovi žalobkyne dňa 20.04.2022 na

vyjadrenie v lehote 15 dní. Žalobkyňa sa replikou vyjadrila dňa 02.05.2022. Replika bola na vyjadrenie doručená žalovanému dňa 08.06.2022 v lehote 14 dní a dňa 24.10.2022 mu bolo doručené predvolanie na pojednávanie, ktoré sa malo konať dňa 12.01.2023. Žalovaný sa k replike žalobkyne formou dupliky nevyjadril a až dňa 20.12.2022 bolo súdu doručené plnomocenstvo JUDr. Kerecmana a následne dňa 26.12.2022 bolo súdu doručené vyjadrenie v rozsahu 18 strán spolu s prílohami v rozsahu cca 30 strán.

10. Vo vyjadrení k žalobe žalovaný uviedol, že žalobkyni nevznikol nárok na zaplatenie bezdôvodného obohatenia vo výške obvyklého nájomného, nakoľko žalovaný neužíva pozemky žalobkyne bez právneho titulu, ale z titulu núteného obmedzenia v dôsledku výkonu oprávnení prevádzkovateľa vodných stavieb vo verejnom záujme.

11. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný nepoprel, že na pozemku, resp. pod povrchom pozemku žalobkyne sa nachádza stavba v jeho vlastníctve, nepoprel výmeru ako táto stavba zasahuje do pozemku vo vlastníctve žalobkyne, nenamietal žalobkyňou predložený znalecký posudok Ing. H., a teda ani výšku sumy, ktorej sa žalobkyňa domáha. Tvrdené obmedzenie užívania žalobkyne, rozsah zastavaného pozemku, ako aj znalecký posudok Ing. H. namietol žalovaný až v podaní z decembra roku 2022, ako aj na pojednávaní konanom dňa 12.01.2023, a preto súd mal za to, že skutkové tvrdenia žalobkyne uvedené v žalobe sú právne nesporné, keďže ich žalovaný včas spornými neurobil v zmysle príslušných ustanovení C.s.p. Aplikácia sudcovskej koncentrácie konania je následkom pasivity žalovaného (na tom nič nemení tvrdená práceneschopnosť pracovníka žalovaného vybavujúceho tento prípad v 12/2022) ako strany sporu pri duplikate, na čom nič nemení následná aktivita žalovaného po prevzatí zastúpenia JUDr. Kerecmanom v 12/2022, ktorá na pasivite do tohto zastúpenia už nemohla nič zmeniť.

12. Podľa ust. § 451 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Judikatúrou je konštantne prijímané, že bezdôvodné obohatenie vzniká predovšetkým tak, že sa doterajší majetok obohateného rozmnoží o nové majetkové hodnoty, ale môže spočívať aj v tom, že sa jeho doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu inak došlo, t.j. majetková sféra obohateného sa nezmenšila, hoci by sa zmenšovať mala. Plnením bez právneho dôvodu je aj užívanie cudzej nehnuteľnosti (pozemku) bez nájomnej zmluvy alebo bez iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec.

13. Rozsah bezdôvodného obohatenia, ktorý žalovaný získal je riadne odôvodnený znaleckým posudkom, žalovaný rozsah ani včas nenamietal. Pokiaľ žalovaný nedostatkom žaloby mienil to, že žalobkyňa neuviedla ako a v čom obmedzenie žalobkyne umiestnením stavby kanalizačného zberača malo spočívať, treba uviesť, že umiestnenie stavby, či už na povrchu alebo pod povrchom pozemku, má vplyv na jeho kvalitu a funkčnosť a už samé takéto umiestnenie bez občianskoprávneho titulu je neoprávneným užívaním cudzej nehnuteľnosti.

14. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za to, že záber pozemku vo vlastníctve žalobkyne žalovaným zodpovedá tomu, čo je uvedené v geometrickom pláne z mája 1993 (č.l. 39 spisu) a tento záber predstavuje 438 m². Keďže zo strany žalovaného nedošlo ani k včasnému znesporeniu sumy požadovanej žalobkyňou vo výške 10,972 eur/m², súd priznal žalobkyni sumu bezdôvodného obohatenia vo výške 9.611,47 eur (438 m² x 10,972 eur x 2 roky).

15. Čo sa týka právneho posúdenia veci, v tejto súvislosti sa poukázalo na novelu vodného zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, vykonanej zákonom č. 199/1995 Z.z. v znení účinnom od 01.10.1995, ktorý do vodného zákona zaviedol ust. § 37a. Podľa tohto ustanovenia vodovodné a kanalizačné rady, ktoré sú vodohospodárskymi líniovými stavbami a ich výstavba je vo verejnom záujme, možno zriaďovať a prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach v rozsahu vyplývajúcom z povolenia na vodohospodárske dielo podľa § 9. Oprávnenia stavebníka podľa odseku 1 vznikajú dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela. Povinnosti vlastníka podľa ods. 1 sú vecným bremenom podľa osobitných predpisov. Za výkon oprávnení podľa ods. 1 patrí náhrada obdobne podľa predpisov o vyvlastnení. Ak medzi stavebníkom a vlastníkom (správcom, užívateľom) nehnuteľnosti nedôjde k dohode, o náhrade rozhodne vodohospodársky orgán, ktorý je príslušný na povolenie vodohospodárskeho diela.

16. V dôvodovej správe k zákonu č. 199/1995 Z.z., ktorým sa zmenil zákon č. 50/1976 Zb. - Stavebný zákon a Zákon č. 138/1973 Zb. o vodách (Vodný zákon), článku II, týkajúceho sa zákona č. 138/1973 Zb. je okrem iného uvedené, že táto úprava zabezpečuje zjednodušenie, a najmä zrýchlenie postupu pri výstavbe vodohospodárskych líniových stavieb, ktorými sú vodovodné a kanalizačné rady, prechádzajúce pozemkami viacerých katastrálnych území. Ide o vznik vecného bremena zo zákona, obdobne ako to zakotvuje zákon č. 79/1957 Zb. (Elektrizačný zákon), zákon č. 67/1960 Zb. (Plynárenský zákon) a zákon č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách. Vlastníkovi pozemku prináleží za takéto obmedzenie náhrada obdobne ako pri založení vecného bremena v rámci vyvlastňovacieho konania. V rámci zjednodušenia postupu pri riešení sporných prípadov o náhradu, sa rozhodovanie o výške náhrady zveruje vodohospodárskym orgánom, ktoré sú oboznámené s jednotlivými prípadmi v rámci povoľovacieho konania.

17. Tak v zákone č. 79/1957 Zb., ako aj v zákone č. 67/1960 Zb., na ktoré sa odvolávala dôvodová správa k zákonu č. 199/1995 Z.z. sú v prechodných ustanoveniach uvedené dôsledky zákonnej úpravy na obmedzenia vlastníkov pozemkov, ktoré vznikli pred účinnosťou týchto zákonov. V zákone č. 79/1957 Zb. § 34 ods. 1 je uvedené, že dňom účinnosti tohto zákona vznikajú oprávnenia a povinnosti podľa § 22 až 26 i v prospech vedenia v správe energetického podniku, ktoré boli zriadené pred dňom účinnosti tohto zákona. § 26 ods. 1 tohto zákona odkazuje pritom na vecné bremená podľa § 22 zákona. Obdobná úprava je aj v prechodných ustanoveniach zákona č. 67/1960 Zb., v § 25 ods. 1, kde je uvedené, že odo dňa účinnosti tohto zákona vznikajú oprávnenia a povinnosti i v prospech prevádzateľa plynovodnej siete zriadenej pred dňom účinnosti tohto zákona. V ustanovení § 22 ods. 1 písm. a) tohto zákona je uvedené, že plynárenskému podniku prislúcha oprávnenie zriaďovať a prevádzať na cudzích pozemkoch v rozsahu vyplývajúcom z rozhodnutia o prípustnosti stavby, plynovodné siete. V ods. 5 tohto ustanovenia je okrem iného uvedené, že o vecných bremenách platia obdobne predpisy podľa zákona č. 79/1957 Zb.

18. V zákone č. 199/1995 Z.z. absentujú prechodné ustanovenia, ktoré sú v zákonoch č. 79/1957 Zb. a č. 67/1960 Zb., na ktoré odkazuje dôvodová správa zákona č. 199/1995 Z.z. Ak z právnej úpravy nie je zistiteľné ako sa zákonodarca zhostil intertemporálneho riešenia zmeny právneho stavu, musí sa, ak majú byť rešpektované princípy právneho štátu, dospieť k záveru o neprípustnosti retroaktívneho výkladu, a to aj v zmysle nepravnej spätnej pôsobnosti zákona. Zo samotnej povahy práva totiž vyplýva, že právne normy nepôsobia spätne, podľa nich sa spravidla upravujú len tie právne vzťahy, ktoré vznikli po dni, kedy právna norma nadobudla účinnosť. Primárne je na zákonodarcovi výslovne vyriešiť spolu s prijatím nového právneho predpisu aj možné kolízie novej a starej právnej úpravy voči skôr vzniknutým vzťahom. Ak sa zákonodarca tejto úlohy nezhostí a v intertemporálnych ustanoveniach nedá odpoveď na riešenie stretu právnych úprav, je potrebné nájsť východisko z takto konštruovaného stavu, ústavne súladnou interpretáciou, v zmysle ktorej nová právna úprava dopadá len na tie právne vzťahy, ktoré vzniknú po účinnosti zákona.

19. Zákon č. 199/1995 Z.z., ktorým sa Zákon č. 138/1973 Zb. o vodách doplnil o ust. § 37a, nemá žiadne prechodné ustanovenia a vznik oprávnení upravených v ods. 1 - zriaďovanie vodovodných a kanalizačných radov, ktoré sú vodohospodárskymi líniovými stavbami a ich výstavba je vo verejnom záujme, ktoré sú podľa ods. 3 vecným bremenom, upravuje ku dňu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela.

20. Zákonnej formulácii nemôže zodpovedať iný výklad ako ten, že vecné bremeno vzniká len k tým vodohospodárskym stavbám, ktoré budú zriadené po účinnosti zákona. K výkladu tejto úpravy, ako k nemu dospel žalovaný, t.j. že zákonodarca mienil zaviesť úpravu spoločenských vzťahov existujúcich v čase nadobudnutia účinnosti zákona, by bolo možné dospieť len pri obdobnej úprave, na ktorú zákonodarca odkázal v dôvodovej správe k zákonu č. 199/1995 Z.z., t. j. v úprave v tom čase danej prechodnými ustanoveniami v zákone č. 79/1957 Zb. a č. 67/1960 Zb.

21. Úlohou súdu je interpretovať a aplikovať právnu úpravu na individuálne zistené skutkové okolnosti, nie vyplňať medzery zákonnej úpravy, v opačnom prípade by išlo o rozhodovací proces svojvoľný, vykazujúci znaky prisvojenia si zákonodarnej moci tvorby právnych predpisov. Zákonodarná moc podľa čl. 72 Ústavy Slovenskej republiky prislúcha Národnej rade Slovenskej republiky, nie súdu.

22. V konkrétnom prípade teda zákonné vecné bremeno zákonom č. 199/1995 Z.z. nevzniklo. Rovnako v konkrétnom prípade nevzniklo vecné bremeno ani na základe ust. § 20 Zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách v znení účinnom v rozhodnom období, t.j. v období, za ktoré bolo bezdôvodné obohatenie nárokované. Pokiaľ žalovaný poukazoval na ust. § 20 ods. 4 tohto zákona, je potrebné uviesť, že každé ustanovenie je potrebné vykladať celistvo, nie izolovane. Ods. 4 § 20 tohto zákona upravuje právo na primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. O aké obmedzenie ide, vyplýva z ods. 1 tohto zákonného ustanovenia, podľa ktorého prevádzkovateľ je oprávnený v nevyhnutnej miere vstupovať na cudzie pozemky, v súvislosti s činnosťami v tomto ustanovení uvedenými, t.j. umožňuje iba zaistenie prístupu. Vstupovanie v nevyhnutnej miere zaiste nie je pretrvávajúci stav existencie stavby kanalizačného zberača. Okrem toho, ak by aj ust. § 20 ods. 1 obsahovalo formuláciu, z ktorej by sa dalo dedukovať, že ním zákonodarca mienil upraviť aj obmedzenia inej kvality v zmysle zásahu do vlastníckych práv, napr. umiestnenie stavby, platí, že by mali platiť len na tie stavby, ktoré budú zriadené po účinnosti zákona. Vyplýva to z toho, že zákonodarca v ust. § 42 ods. 6 tohto zákona výslovne uviedol, že oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona zostávajú zachované, čo nie je možné vyložiť inak ako tak, že režim skôr vzniknutých obmedzení nie je novou úpravou dotknutý. Ak by sa pripustilo, že účinnosťou zákona č. 442/2002 Z.z. vznikli oprávnenia podľa § 20 ods. 1 zákona ku všetkým, aj v čase účinnosti zákona existujúcim vodohospodárskym stavbám, potom by ust. § 42 ods. 6 nemalo opodstatnenie.

23. V právnom vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným z právnej úpravy predchádzajúcej úprave danej zákonom č. 442/2002 Z.z., nevyplývalo založenie právnej úpravy zodpovedajúcej vecnému bremenu, obmedzenie žalobkyne v jej vlastníctve existenciou kanalizačného zberača pretrváva, ide o obmedzenie nútené, čo vyplýva z toho, že podala žalobu, jej vlastníckemu právu je preto potrebné poskytnúť ochranu v zmysle náhrady za toto nútené obmedzenie, aj keď, ako uviedol žalovaný, ide o obmedzenie vo verejnom záujme. Len pre úplnosť je potrebné v tejto súvislosti taktiež uviesť, že dôvodom žaloby nebolo tvrdenie žalobkyne o obmedzení jej vlastníckych práv tým, že žalovaný vstupuje na jej pozemok, ale to, že obmedzenie vlastníctva spočíva v existencii stavby kanalizačného zberača.

24. Ust. § 37a ods. 1 Vodného zákona hovorí o zriaďovaní a prevádzkovaní, čo znamená, že používa spojku „a“, ktorá znamená kumuláciu oboch možností tam uvedených, čo zodpovedá ďalšiemu zneniu § 37a, že zriadiť a následne prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach vodohospodárske dielo možno až odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela.

25. Na podporu tejto argumentácie súd poukázal napr. na vodný zákon č. 254/2001 Sb. platný v Českej republike, ktorý napríklad v § 50 ods. c) priamo uvádza, že vlastníci pozemkov, na ktorých sa nachádzajú korytá vodných tokov, sú povinní strpieť na svojom pozemku vodné diela umiestnené v koryte vodného toku, vybudované pred účinnosťou tohto zákona, ako aj na § 59a, podľa ktorého vlastníci pozemku je povinný strpieť za náhradu na svojom pozemku vodné dielo vybudované pred 01.01.2022 a jeho užívanie. Je teda zrejmé, že vodný zákon v Českej republike situáciu existujúcu aj v prejednávanej veci vyriešil explicitne a nesporne spôsobom znenia právneho predpisu podstatne odlišného od § 37a slovenského vodného zákona a preto to, čo je v českom vodnom zákone explicitne uvedené, nemožno výkladom § 37a slovenského vodného zákona dosiahnuť, a to o to viac, keď ani dôvodová správa nič také nenaznačuje.

26. Je potrebné uviesť, že rozsudok Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/129/2017 prešiel testom ústavnosti, keď Ústavný súd SR uznesením sp. zn. II. ÚS 407/2018 sťažnosť žalovaného voči tomuto rozsudku odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

27. Rovnakým spôsobom § 37a vodného zákona vyložil aj Krajský súd v Bratislave v rozsudku sp. zn. 1Cob/19/2020 zo dňa 30.09.2021, keď uviedol, že výklad žalovaného prezentovaný aj v tomto konaní je nesprávny.

28. Súd nemohol nebrať do úvahy ani to, že o obdobnom nároku bolo už právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 25C/21/2017-691 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 2Co/4/2022-752 zo dňa 19.10.2022. Súd poukázal na prejudiciálny účinok tohto rozsudku vychádzajúc z rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2010 (R 40/2013), v ktorom je uvedené, že pokiaľ ide o

iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidenticky s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný. Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru o (ne)existencii uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté. Uvedené rozhodnutie NS SR bolo opätovne pripomenuté v uznesení NS SR sp. zn. 8Cdo/216/2020 zo dňa 29.06.2022.

29. V prejednávanej veci bola žaloba podaná na súde dňa 25.02.2022 a požadované bolo bezdôvodné obohatenie za čas od 26.02.2020 do 25.02.2022. Splatnosť bezdôvodného obohatenia nie je zákonom stanovená a preto treba vychádzať z § 563 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa požadovala úroky z omeškania od 26.02.2022. Žalobkyňa vyzvala žalovaného na plnenie dňa 25.02.2022 a žalovaný mal plniť dňa 26.02.2022. Pokiaľ tak neurobil dňa 27.02.2022 sa dostal do omeškania a od tohto dňa žalobkyňa patrí úroky z omeškania.

30. Žalobkyňa preukázala, že za znalecký posudok zaplatila 480 eur. Ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky si uplatnila sumu 240 eur a táto jej aj priznaná bola.

31. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 251, § 255 ods. 1 a ods. 2 a § 262 ods. 1 C.s.p.

32. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie úrokov z omeškania za deň 26.02.2022, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že skutkovými tvrdeniami žalovaného v podaní z 23.12.2022 sa prvoinštančný súd nezaoberal s odôvodnením, že neboli uplatnené včas (§ 153 C.s.p.). Nevykonal ani žalovaným súdu predložené dôkazy (znalecký posudok Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity č. XX/XXXX.) a nevyhovel ani jeho ďalším dôkazným návrhom. Na základe vydaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam jednak preto, že nesprávne vyhodnotil obsah listinných dôkazov predložených žalobkyňou, keď z nich mal za preukázané skutočnosti, ktoré z nich nevyplývali a naopak, nevzal do úvahy skutočnosti, ktoré preukazovali a jednak preto, že tieto dôkazy riadne nevyhodnotil jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, pričom ani starostlivo neprihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 C.s.p.). Geometrický plán z mája 1993 vyhotovený na majetkoprávne vysporiadanie nijako nevypovedá o tom, aký má byť rozsah obmedzenia v užívaní pozemku jeho vlastníkom v dôsledku kanalizačného vedenia, keď výmera ním novovytvoreného pozemku vypovedá iba o záujme nadobudnúť vlastnícke právo kupujúcim v takomto rozsahu. Pri rozhodovaní sa opomenulo aplikovať ust. § 19 zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, upravujúce priestorový rozsah pásma ochrany potrubia stokovej kanalizácie vyjadrujúceho rozsah a obsah obmedzení vlastníka.

33. Za preukázané bolo i tvrdenie žalobkyne, podľa ktorého sa kanalizačné zberače A, G a drenážne potrubie na pozemku žalobkyne nachádzajú nad úrovňou okolitého terénu. Všetky tri vedenia sa nachádzajú na celom pozemku žalobkyne hlboko pod úrovňou terénu v jednej rovine, jedno z nich pod ochranným valom pri koryte rieky Torysa, ktoré je súčasťou protipovodňových opatrení, pričom zo žalobkyňou predloženého listinného dôkazu, zobrazenie výškových pomerov terénu vyplýva aj to, že na pozemku žalobkyne sa na povrchu nenachádza ani len vyústenie kanalizačnej šachty. Ani tieto skutočnosti pri hodnotení dôkazov neboli zohľadnené.

34. Hoci hodnoteniu dôkazov podlieha tak ako každý iný dôkaz aj znalecký posudok, prvoinštančný súd hodnoteniu súkromného znaleckého posudku Ing. G. H. č. XX/XXXX z 27. januára 2022 potrebnú pozornosť nevenoval a jeho záver iba mechanicky prevzal. Aj pri vykonávaní a hodnotení dôkazu súkromným znaleckým posudkom sa postupuje rovnako ako pri každom inom znaleckom posudku.

35. Tento znalecký posudok je nepresvedčivý, neúplný, podklady, z ktorých vychádza sú jednostranné a nezohľadňuje viaceré skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania a ktoré boli pre znalecký záver podstatné. Je založený na nesprávnych postupoch (nevyužitie kombinovanej metódy), účelovo zvolených porovnávaných pozemkoch a nijako nezohľadňuje skutkové okolnosti prejednávanej veci, teda charakteristiku a umiestnenie pozemkov žalobkyne, ani všetky ďalšie s tým súvisiace okolnosti.

36. V napadnutom rozhodnutí sa prvoinštančný súd nijako nevyporiadal so zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania (§ 182 C.s.p.) predneseným žalovaným v závere pojednávania na výzvu súdu, aby sa vyjadril k dokazovaniu.

37. Výška plnenia priznaného žalobkyni sa odvíja predovšetkým od výmery, v ktorej žalobkyňa tvrdí, že je obmedzená v užívaní pozemku a sumy, o ktorú sa mal žalovaný bezdôvodne obohatiť za každý m² tejto výmery. Vo vzťahu k týmto premenným žalovaný nikdy v konaní neuviedol, že ich považuje za nesporné, nešlo teda o zhodné tvrdenia strán, o ktorých neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 C.s.p.), práve naopak žalovaný výšku uplatneného nároku namietol už vo vyjadrení k žalobe, čo konštatoval aj prvoinštančný súd.

38. Napriek tomu, že žalobkyňa žiadnym dôkazom v konaní nepreukázala mieru obmedzenia v užívaní svojho pozemku, teda to vo vykonávaní akých konkrétnych činností, ktoré by na pozemku objektívne vykonávať možné bolo, je obmedzená práve v dôsledku existencie vedenia žalovaného, prvoinštančný súd mal túto skutočnosť za preukázanú. Navyše mal preukázané i to, že žalobkyňa je vylúčená z užívania svojho pozemku v dôsledku existencie vedenia žalovaného úplne, keď žalovanému uložil vydať jej bezdôvodné obohatenie v sadzbe zodpovedajúcej výške nájomného, ktoré vyjadruje plnenie za úplné vylúčenie z užívania veci jej vlastníkom.

39. Prvoinštančný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nevykonal žalobcom navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a svoje konanie navyše zaťažil aj inou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

40. Právo sudcovskej koncentrácie konania uplatniteľné v zásade kedykoľvek v priebehu súdneho konania je možnosťou a nie povinnosťou súdu. Je postupom, ktorý súd uplatniť síce smie, ale jeho použitie by mal dôsledne a preskúmateľne zvažovať aj s ohľadom na základné zásady civilného konania a to najmä v situácii, keď nič nenasvedčuje tomu, že žalovaný doplnením svojej dovtedajšej argumentácie, či predložením ďalších dôkazov, navyše nie na pojednávaní, ale viac než dva týždne pred nariadením pojednávania, nepochybne nesleduje sťaženie postupu súdu, či predĺženie konania, ale iba spravodlivé rozhodnutie sporu, ako to bolo aj v tejto veci.

41. Bez ohľadu na záver o udržateľnosti využitia práva sudcovskej koncentrácie prvoinštančným súdom v tejto veci práve v danom momente, prvoinštančný súd svojim postupom znemožnil žalovanému realizovať jeho procesné práva aj tým, že síce mu umožnil vyjadriť sa pred rozhodnutím k vykonanému dokazovaniu, avšak obsah tohto vyjadrenia už do úvahy nevzal, v odôvodnení svojho rozhodnutia sa s ním nijako nevyporiadal, zrejme vychádzajúc z toho, že uplatnením sudcovskej koncentrácie konania už žalovaný stratil i právo vyjadriť sa k všetkým dôkazom predloženým včas žalobkyňou a tieto hodnotiť.

42. V celom odôvodnení napadnutého rozsudku nie je hodnotený žiaden dôkaz. Rozsudok obsahuje iba strohé konštatovanie, že rozsah bezdôvodného obohatenia je riadne odôvodnený znaleckým posudkom a záber pozemku žalovaným predstavuje 438 m², čo je uvedené v geometrickom pláne z mája 1993.

43. Zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu nevyplýva povinnosť žalovaného ako vlastníka podzemnej líniovej stavby uzatvoriť ako nájomca so žalobkyňou ako prenajímateľom práve nájomnú zmluvu oprávňujúcu výlučne iba jeho ako nájomcu užívať určenú časť povrchu pozemku. Preto ak sa žalovaný na úkor žalobkyne aj obohatil, jeho obohatenie mohlo spočívať iba v tom, že dosiaľ nevynaložil zo svojho majetku prostriedky vo výške odplaty za zriadenie vecného bremena, tak ako bola určená Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v znaleckom posudku č. 65/2021.

44. Žalobkyňa navrhla rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť.

45. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

46. Čo sa týka základu uplatneného nároku, vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa

na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

47. Pokiaľ ide o námietky žalovaného o porušení jeho práv na spravodlivé súdne konanie, s týmito nie je možné sa stotožniť.

48. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom odmietnutia spravodlivosti.

49. Na rokovaní Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré sa uskutočnilo 03. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.“.

50. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, je potrebné považovať za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Obsah spisu neďáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napr. vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém, prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok justičný omyl.

51. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

52. Odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých prvoinštančný súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ust. § 220 ods. 2 C.s.p.

53. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Pod procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

54. Nesprávne skutkové zistenia sú také zistenia, na základe ktorých súd vec posúdil po právnej stránke a ktoré v podstatnej časti nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Dochádza k tomu vtedy, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov alebo z vyjadrení strany nevyplývajú ani nijak nevyšli

počas konania najavo alebo rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli dôkazmi preukázané alebo vyšli najavo, opomenul. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov.

55. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa s listinami zo spisu dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia k základu nároku, ktoré súd prvej inštancie posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní; v konaní súdu prvej inštancie a skutkovom závere, ku ktorému z vykonaných dôkazov dospel nebol odvolacím súdom zistený žiaden z dôvodov preukazujúcich nesprávne zistenie skutkového stavu.

56. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy a v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. Žiaden dôkaz nemá predpísanú dôkaznú zákonnú silu (článok 15 Základných princíпов Civilného sporového poriadku). Rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 C.s.p.) a nie strán sporu.

57. Okrem základných princíпов je hodnotenie dôkazov upravené v ust. § 191 C.s.p. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

58. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Každý vykonaný dôkaz môže byť prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany spochybnený tým, že sa pripúšťa dôkaz opaku dokazovanej skutočnosti. Inak povedané, žiaden dôkaz nedisponuje predpísanou legálnou silou, ktorá by nepripúšťala dôkaz svojho opaku.

59. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou sporu v opačnom procesnom postavení, než je strana sporu, ktorá nespĺnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamená automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez zreteľa na procesné postavenie strany sporu. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad pričíta tej strane, na ktorej predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t.j. zodpovednosť za preukázanie skutočnosti významných z hľadiska hmotného práva.

60. Pri rozhodovaní sa správne aplikovalo ust. § 153 C.s.p. upravujúce sudcovskú koncentráciu konania. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonania ďalších úkonov súdu. Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

61. Nová právna úprava v ust. § 150 C.s.p. zakotvuje tzv. povinnosť tvrdenia, teda procesnú povinnosť, ktorej nesplnenie je sankcionované procesnými prostriedkami, predovšetkým vo forme rýchlej straty sporu. Strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Táto povinnosť tvrdenia sa vzťahuje na skutkové okolnosti súvisiace s procesným útokom alebo procesnou obranou strany sporu a je koncepčným predpokladom tzv. sudcovskej koncentrácie civilného sporového konania (§ 153 C.s.p.). Porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu, ktorá má za následok procesnú sankciu vo forme buď nespornosti

nepopretých skutkových tvrdení protistrany (§ 151 ods. 1 C.s.p.) alebo neúčinnosti nekvalifikovaného popretia skutkového tvrdenia protistrany (§ 151 ods. 2 C.s.p.).

62. V prejednávanej veci žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe došlom prvoinštančnému súdu dňa 29.03.2022 (č.l. 97 a 98 spisu) skonštatoval, že v záujmovom území sa nachádza kanalizačný zberač, pričom vlastníkom tejto vodohospodárskej líniovej stavby žalovaný. Žalovaný prevádzkovaním uvedenej vodohospodárskej infraštruktúry vykonáva povinnosť uloženú mu zákonom. Podľa ust. § 37a ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, ktorý nadobudol účinnosť 01.10.1995, vodovodné a kanalizačné rady, ktoré sú vodohospodárskymi líniovými stavbami a ich výstavba je vo verejnom záujme, možno zriaďovať a prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach v rozsahu vyplývajúcom z povolenia na vodohospodárske dielo podľa ust. § 9. Podľa ust. § 37a ods. 3 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, povinnosti vlastníka podľa ods. 1 sú vecným bremenom podľa osobitných predpisov (§ 151n a nasl. Občianskeho zákonníka). Zákon č. 442/2002 Z.z. priamo upravuje aj postupy pre uplatnenie práv na primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľností. Vlastník dotknutých nehnuteľností podľa ustanovení vyššie uvedeného zákona sa môže domáhať u vlastníka a užívateľa verejného vodovodu a verejnej kanalizácie uvedenia dotknutého pozemku do pôvodného stavu alebo finančnej náhrady, ak to nie je možné a tiež náhrady za nútené obmedzenie v jeho užívaní. Tento nárok si musí uplatniť v lehote uvedenej v tomto právnom predpise. V prípadoch, keď dôvod obmedzenia vznikol pred dňom účinnosti zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách, začala táto lehota plynúť dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Vzhľadom k uvedenému žalobkyňa nevznikol nárok na zaplatenie bezdôvodného obohatenia vo výške obvyklého nájmu, nakoľko žalovaný neužíva pozemky žalobkyne bez právneho dôvodu, ale z titulu núteného obmedzenia v dôsledku výkonu oprávnení prevádzkovateľa vodných stavieb vo verejnom záujme. Žalobkyňa si mohla uplatniť náhradu za nútené obmedzenie užívacieho práva k sporným pozemkom, ale ak tak neurobila v prekluzívnej ani premlčacej lehote, jej nárok zanikol.

63. Z vyššie uvedeného vyjadrenia žalovaného je zrejmé, že táto strana sporu nepoprela, aby na pozemku vlastníckym právom patriacom žalobkyne nebola umiestnená stavba vo vlastníctve žalovaného a nepoprela ani výmerový rozsah tohto zásahu do pozemku žalobkyne. Žalovaný taktiež nenamietal ani žalobkyňou predložený znalecký posudok Ing. H. stanovujúceho všeobecnú hodnotu nájmu pozemku zastavaného stavbou žalovaného. Tieto skutkové tvrdenia žalobkyne žalovaný spochybnil až v podaní zo dňa 23.12.2022 doručenom súdu prvej inštancie dňa 26.12.2022 a na pojednávaní konanom dňa 12.01.2023. Je tak nepochybné, že prostriedky procesnej obrany zo strany žalovaného neboli uplatnené včas a prvoinštančný súd správne postupoval, ak na tieto včas nepredložené prostriedky procesnej obrany žalovaného neprihliadal v súlade s ust. § 153 ods. 2 C.s.p.

64. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej zákon č. 199/1995 Z.z. účinný od 01.10.1995 doplňujúci zákon č. 138/1973 Zb. o vodách o ust. § 37a nemá žiadne prechodné ustanovenia a vznik vecného bremena ako práva na zriaďovanie a prevádzkovanie vodovodných a kanalizačných radov na cudzích nehnuteľnostiach konštruje ku dňu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela. Za situácie, ak zákon č. 199/1995 Z.z. neobsahoval prechodné ustanovenia a vznik vecných bremien spájal s právoplatnosťou rozhodnutia vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela, nie je možné dospieť k inému záveru ako takému, že právna úprava obsiahnutá v zákone č. 199/1995 Z.z. sledovala vznik práva vecného bremena k časovému obdobiu nepredchádzajúcemu účinnosť tohto právneho predpisu. K vzniku vecného bremena tak mohlo dôjsť len v prípade takých rozhodnutí vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela, ktorých právoplatnosť nastala po nadobudnutí účinnosti zákona č. 199/1995 Z.z.

65. Právne bezvýznamný je i poukaz žalovaného na ust. § 42 ods. 6 zákona č. 442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách. V zmysle tohto ustanovenia oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, ostávajú nedotknuté. Pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 442/2002 Z.z. však žalovanému, ako to už bolo skôr konštatované, žiadne právo zodpovedajúce vecnému bremenu nevzniklo, a teda takéto neexistujúce právo nemohlo ostať nedotknuté. Okrem toho, v súvislosti so záverom o neprípustnosti priamej retroaktivity novely zákona č. 138/1973 Zb. uskutočnenej zákonom č. 199/1995 Z.z. a účinnej od 01.10.1995, v prípade zákona č. 442/2002 Z.z. ako neskoršieho právneho predpisu, by o to viac išlo o neprípustnú priamu retroaktivitu.

66. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok, s výnimkou nenapadnutého výroku o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie úrokov z omeškania za deň 26.02.2022, ako vecne správny potvrdil.

67. Zároveň úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

68. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).